

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyhi hivatal.</p>
--	--	--

Tartalom. Előfizetési felhívás. — A tiszántúli ev. ref. egyházkerület és a kritika. Dr. Hungarus. — Tárcza. Élet és halál. Syrigambus. — Diakonissa Hitvallás. Garzó Gyula. — Közügyeink. Levél a szerkesztőhöz. Kiss György. — Külföld. — Irodalom. — Különfélék. — Hirdetések.

Előfizetési felhívás

a

DEBRECZENI

PROTESTÁNS LAP

1891. évi folyamának második félévére.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Kérjük a hátrálékosokat úgy még a múlt évről, mint a jelen év első feléről való tartozásuk mielőbbi kiegyenlítésére, valamint minden előfizetőnket a második félévi előfizetés beküldésére.

Tisztelettel

Debreczen, 1891. junius 27.

Csiky Lajos,
felelős szerkesztő.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület és a kritika.

IV.

Akár az állami, helyesebben társadalmi, akár az egyházi életben válnék belőlem is valamelyes demokrata ember, talán nem hibáznám akkor sem, ha azt állítanám, hogy lelküzetem szerint egészen demokrata vagyok: és mégis nagyon kevés alkalommal mondtam mások előtt, hogy csakugyan az vagyok. Ennek oka pedig azon keserű tapasztalatom, hogy a demokracia a legtöbb ember szájában csak kongó, üres jelszó; tapasztaltam, hogy a kik születésőknél és állásuknál fogva nem is lehetnének egyebek, mint demokraták, viselkedésükben hasonlítanak az arisztokratákhoz; tapasztaltam, hogy ha elméletben a demokraciát vallják is, a gyakorlati életben nem akarják vagy

nem merik levonni a következtetést. Nem vagyok a radicalismus híve semmi téren, legkevésbé az egyházi élet mezején. Az eszélyes, jól megfontolt haladás barátja vagyok, mely javít és épít, de sohasem rombol vagy pusztít, mely míg előremegy, a meglevő egészséges nyomokat nem törli el, — mely midőn újabb lépcsőit rakja le a fejlődésnek, az alsóbbakat épségben szereti megtartani; de ha az elv igazán él lelkünkben, akkor engedjük is, hogy az meghozza gyümölcsét. Dr. Aristophanes, a szó legszorosabb értelmében demokratának látszik, midőn azt vallja, hogy az államban egy egyéné minden jog; de legyen biztos és következetes, s vallja hát ugyanazt az egyházon belül is, s tegyen egy lépést előre itt is. Az a kívánság, hogy a nagy népességű egyházak szavazati jogaikra nézve lélekszámuk arányában mérsékelt előnyben részesíttessenek, annak a demokraciának szellemében oly csekély változást és jogfejlődést jelent, mely az egyházi élet folytonosságát és lékáját nem zavarja, sőt biztosítja. Vagy ne emlegessük a demokracia jelszókat, ha nyilatkozatunk őszinteségére tartunk valamit!

E kívánságnak egyebek közt azzal az ellenvetéssel is akarják némelyek útját állani, hogy a kis egyházak hívei aránylag sokkal több terhet viselnek, sokkal nagyobb áldozatokkal tartják fenn egyházukat és iskoláikat, mint a nagyobb népességűek. Sokat nyomó ellenvetés. Magam is sok oly kis egyházközséget ismerek, a melyekben az aránylag kisvagyonú, szegényes egyháztagok absolute nagyobb kulcs szerint fizetik az egyházi adót, mint a nagyobb népességű egyházközségek vagyonosabb, gazdagabb, az élélhetés feltételeit könnyebben megszerezhető tagjai; de viszont vannak oly kis egyházközségeink is, melyekben csekély mérvű az egyházi adózás, minthogy a tagosítás alkalmával előrelátó és nemes keblű földbirtokos uraink igen jelentékeny földbirtokkal kívánták egyházunk fennmaradását biztosítani; vannak ismét nagy egyházközségeink, me-

lyekben az állami egyenes adó 20—30%-át fizetik a hívek egyházi adó fejében. Valamint tehát nem minden kis egyházközség tagjai fizetnek igen magas kulcs szerint egyházi adót, úgy nem minden nagyobb egyházközség viselheti el könnyen az egyházi terheket. Meg kell csak nézni a hódmezővásárhelyi egyház híveinek adózását, valóban meglepő az a mély vallásosság, mely egyházáért annyi terhet tud panasztalanul elviselni. Amaz állításom igazolására ide iktatok néhány adatot egy statisztikai táblázatból, mely a heves-nagykunsági és a nagykárolyi egyházak évi kiadásait tünteti fel oly módon, hogy minden egyházközség összes kiadását, aztán minden egyházközségben egy-egy lélekre, végre az egész egyházmegyében egy-egy lélekre eső kiadást számítja. E kimutatás szerint

1-ör. *A nagybányai egyházmegyében* egy-egy lélek után *legtöbb adó esik* ezen egyházakban: Kakszentmárton 7 frt 98 kr, Rozsály 3 frt 83 kr, Avas-Vámfalú 3 frt 77 kr, Krassó 3 frt 93 kr, Pettyin 2 frt 84 kr, Sárköz-Ujlak 2 frt 79 kr stb., *legkevesebb adó esik* ezekben: Tiszta-Berek 0 frt 34 kr, Uszka 0 frt 38 kr, Sárköz 0 frt 43 kr, Homok 0 frt 47 kr, Mikola 0 frt 56 kr stb. Az egyházmegye lélekszámát átlag véve esik egy lélekre 1 frt 42 kr.

2-ör. *A heves-nagykunsági egyházmegyében legtöbb adó esik* egy lélekre ezen egyházakban: T.-Földvár 3 frt 36 kr, Kunhegyes 2 frt 26 kr, T.-Ugh 2 frt 13 kr, Dévaványa 2 frt 12 kr stb., *legkevesebb adó esik* ezekben: Kenderes 0 frt 59 kr, T.-Abád 0 frt 96 kr, T.-N.-Rév 1 frt 28 kr, T.-Kürth 1 frt 29 kr stb. Az egyházmegye lélekszámát átlag véve esik egy lélekre 1 frt 63 kr.

E szerint az egyházmegyék átlagos számát véve, a heves-nagykunsági egyházmegyében egy-egy lélekre 21 krral több a kiadás, mint a nagybányai egyházmegyében.

Ugyanazon kimutatás alapján ez egyházmegyéknek jelenlegi szavazatszáma így áll: 1) a nagybányai egyházmegye 43 egyházában van összesen 21,405 lélek s ad 43 szavazatot; a heves-nagykunsági egyházmegye 24 egyházában van összesen 115,362 lélek és ad 31 szavazatot. E szerint jelenleg a nagybányai egyházmegyében 498 lélek után, a heves-nagykunsági egyházmegyében pedig 3721 lélek után adatik egy szavazat, vagyis a nagybányai egyházmegye, a lelkek számát véve, $7\frac{1}{3}$ -szor több szavazatot ad, mint a Heves-Nagykunság. A czélba vett kulcs behozatala után a nagybányai egyházmegye továbbra is adna 43, a heves-nagykunsági egyházmegye pedig 67 szavazatot; a mikor 1722 lélek után esnék, ez utóbbiban, egy szavazat. — Vajjon ha ennyi előnyt, ennyi szavazat-emelkedést nyerne a heves-nagykunsági egyházmegye, melynek lélekszáma az ágostai tiszai egyházkerület népességével ér fel, a demokratikus elv romlást szenvedne-e? Vagy a magyar ref. országos egyház egysége megingattatnék-e általa? Avagy a tiszántúli ev. ref. egyházkerület egysége, ereje, szabad elhatározása, önkormányzati tevékenysége szenvedett-e az által, mert némely nagy egyházmegyéink több képviselőt küldenek az egyházkerületi közgyűlésekre? Bizonyval valamint itt emez előny az egység rovására egyetlen fájdalmas, romboló

esetnek sem volt szülője, úgy ama czélba vett kulcs szerinti szavazás sem döntené meg az országos egyház egységét, erejét és hatalmát.

A magyarországi ev. ref. egyház egységét a közóhaj, az egyesülés közös szükségérzete alapította meg tíz év előtt, s az az egység állani és erőben hatni fog mindaddig, míg a ref. egyházat alkotó elemek a közös hit alapján állanak, míg az együvé tartozás szent érte kebleinkben él; míg meg leszünk győződve, hogy csak együtt és egymásért élve lehetünk erősek, boldogok, lehetünk üdvére egyházunknak és hazánkunk; e hit, e közérzet és e meggyőződés elpusztíthatlan alapjai egyházunk egységének, erejének, győzelmének; ha ez alapok meginganak, akkor a mi egységünket a legművészebb alkotmány sem tartja fenn. Ha a lélek elhagyja a testet, elemeire bomlik fel a szervezet, melynek felbomlása processussát tudomány és hatalom nem gátolja meg többé.

Az emberi ész örökké nyugtalan tevékenységével újításra, a meglevő fejlesztésére, tökéletesítésére, vagy legalább is változtatására törekszik. Ez újítás és változtatás sokszor vihar módjára korbácsolja fel a társadalmat, rombol és pusztít, nyomában minden kihál, élet nem virul; ilyen újítástól Isten óvja mi magyar ref. egyházunkat!

De ha az az újítás tavaszi lágy szellőként támad fel, hogy jótékony mozgásba hozza a munkára termett emberi agyat, hogy a társadalom egyhangú életét kissé nyugtalanítsa, annak légkörét felfrissítse: akkor hadd jöjjön az.

Egyházi reform, légy jótékony, élethozó tavaszi szellő, mely illattal, balzsammal fűszerezd egyházunk bágyadt légkörét!

Ilyen lesz a reform; csak azt ne higgyük, hogy a kik mást, valami újabbat gondolnak és akarnak, okvetetlenül rosszra törekesznek.

Mindnyájan szeretjük, mondhatni imádva szeretjük magyar ref. egyházunkat, ennek üdvé, diesősége, nagysága lebeg szüntelen előttünk. Szent vágytól eltelve csak javát akarjuk. Ezt higgyük egymásról! Ezt kell hinnünk. Honny soít qui mal y pense.

Győzzön a jobb, s bukásán akkor a vesztés fél is örüljön. Így gondolja ezt

Dr. Hungarus.

Tárcza.

Élet és halál.

Ha czélunk a halál: mért köszönt mosolygva
Lomb s virág, a merre ösvényünk vezet?
S ha az ősz a tájnak díszét megrabolja:
Mélázó szemünkben köny mért rezeg?

Ha czélunk az élet: mért fogad mogorván
Szűrő túske, rög a lomb s virág alatt,
Hogy lankadt erővel vánszorogván,
Vérünk öntözi a fárasztó utat?

Syrigambus.

Diakonissa Hitvallás.*)

1.
Mit akarok? azt kérdezed tőlem,
A ki látod, hogy én mit teszek,
Csak szolgálni, másra semmi gondom,
Erre hívtak engem az egek.

2.
Kinek álltam be szolgálatába?
Az én Uram Jézus Krisztusnak,
Hogy kik reá néznek: a szegények
S nyomorultak felviduljanak.

3.
És jutalmam, a mit érte várok?
Nem jutalom s nem is háláért
Szolgállok, csak tiszta szeretetből,
S hálából a vett kegyelemért.

4.
Jutalmam az, hogy a jó alkalmat,
Mit az élet Urától nyertem,
S a kegyelmet, a mely bennem munkás,
E világon gyümölcsöt tetem.

Mit akarok? Szolgálni akarok. Kinek akarok szolgálni? Az Urnak, az ő nyomorultjai és szegényei körül. És mi a jutalmam? Nem szolgállok jutalomért, sőt még háláért sem, hanem hálából és szeretetből. Jutalmam az, hogy ezt tehetem. És ha e mellett áldozatul esem? „Ha elveszek, vesszek el!“, mondá Eszter, holott pedig ő A z t nem ismeré, a ki iránt való szeretetből én elvesznék; de a ki nem hagy elveszni engemet. S ha e szolgálatban megöregszen? Zöldellni fog szívem, mint a pálmafa, s könnyörete és kegyelmével az Ur engem meg fog elégíteni. Békeségben járok s nem aggaszt semmi sem.

Löhe.

A BUDAPESTI „BETHESDÁNAK“ EMLÉKÜL: GARZÓ GY.

5.
És ha vészbe hívna szolgálatom,
S áldozatul esnék életem?
„Ha elveszek, hát vesszek el!“ így szólt
Hajdan Eszter s így az én szívem.

6.
Pedig hát ő A z t még nem ismeré,
Kit szeretve bátran veszhetek;
De ki engem elveszni nem enged,
Halálban is adván életem.

7.
És ha hosszú éveken keresztül,
Szent munkámban már elvényülök?
Nem baj! szívem zöldell, mint a pálma,
Roskadva is folyvást épülök.

8.
Kegyelmével s drága irgalmával,
Az Ur táplál s nyugtat engemet;
Békéjében teljes boldog vagyok,
Nem aggasztja semmi szívemet.

Közügyeink.

Levél a szerkesztőhöz.

Szakál, 1891. junius 15.

T. Szerkesztő Ur!

Mint az általa szerkesztett jóhírnevű egyházi lapnak egyik előfizetője, bátorkodom felkérni az alábbi közleményemnek b. lapjában helyet adni.

A szakáli ev. ref. egyház áprilishó 13-án, egy reá nézve minden tekintetben történelmi fontossággal bíró nevezetes napra virradt fel. A mennyiben a fenti napnak délutáni két óráján sereglett össze, az alig 160 lelket számláló s anyaegyházat fentartó gyülekezet apraja és nagyja, a harangnak (lévén egy harang) hívogató szavára, imaháza kertjében, Isten szabad ege alatt a végett, hogy Isten segedelmének s áldásának segélyül hívása mellett letegyük az újonnan építendő kisded templomunk és tornyunk alapköveit.

Midőn a harang ércnyelve immáron elnémult s a tudvágytól indítatva a más nemzetiségű és vallású lakosok is szép számmal együtt valának, a már elkészült, felhánt hantok

felett megzendült az örömtől lelkesülő kicsiny nyáj ajakán a 37. dícséret 1. és 2-ik verse, melynek elzengése közben látni lehetett, nem csak az egyház tagjain, de a jelenvolt más felekezetűeken is, a pünkössti lélek isteni ihletét. Majd a gyülekezet éneke után, egy alkalmi imádsággal a gyülekezet alulírt lelkésze lépett elő, kérve a Mindenható erejét, hogy a megkezdett munkát szerenésesen bevégezhessek; s buzdítva, lelkesítve az erőtleneket, a hidegeket az Ur háza iránt való lángoló s áldozatra is kész szeretetre. Az alkalmi imádság után letétetett az emlékirat az alapkővel együtt, s még egy rövid imádság és a gyülekezet által énekelt XC. zs. 1. verse rekesztette be, a reánk nézve emlékezetes ünnepélyt. Ezután szétoszlottunk, kiki saját hajlékába, vivén magunkkal azon óhajást: vajha a jóságos Atya kegyelméből, ki a parányi magban rejlő erő folytán a szükséges kellékek hozzájárulásával, nagy terebélyes tölgyet növel, ez a kicsiny sereg, mint anya-szentegyházunk, — a nála már eddig is oly szépen nyilatkozó vallásos buzgósága folytán, — kicsiny mustármagva, nagy árnyékos fává növekednék, melynek lombjai alatt sok fáradt vándora az életnek csendes nyugalomra találna.

Midőn e sorokat írom, az építkezés már annyira előhaladt, hogy tető alá is van a templom véve; a toronyfalazat épí-

*) Közöltük ezt a „Diakonissa Hitvallás“, mely a „Bethesda“ 25-ik évi, általunk ismertett jelentéséhez kapcsolt alapköveté-
teli emlékirat végére is kinyomatott. E hitvallásnak érdekes története van. Garzó Gyula barátunk ugyanis, — kit közelebbről ismer-
tetnünk épen nem szükséges, — személyes meggyőződést akarván szerezni a magyarhoni első diakonissa-intézet dolgai felől, egy
teljes hetet töltött Budaj esten, hogy a „Bethesda“ ügyeit közvetlen tapasztalatok alapján tanulmányozza. Ez alkalomból látta ő meg
a falon függeni, e hitvallás eredeti német szövegét, melyet a derék nővérek kérésére ott rögtön magyarra fordított. Midőn pedig, a bel-
missió dolgait tekintve, tapasztalatokban gazdag újtjáról visszatért, azon gondolatra jött, hogy e nap emlékéért, e hitvallás kiadásában,
megörökíti s ebben egyszersmind magának az ügynek is szolgálatot hoz. Átdolgozta tehát a rögtönzött fordítást, s hogy a prózai műnek
jelentőségtebb értéke is legyen, énekké is átalakította, illetőleg exegesiszt adván, a tömör eszméket illusztrálta úgy, hogy az eredeti-
ben elvont fogalmak népszerűen körülírtak. Ezt az éneket veszik most olvasóink, melynek írásánál Garzó a fősúlyt nem annyira az
alakzatra, mint inkább a tartalom kidomborítására fordította. Ez is egy érdekes adalék tehát a diakonissa-ügy történelméhez, melynek
Garzó barátunk úgy irodalmi, mint egyháztársadalmi téren is, egyik buzgó harczosa. Érdekes még megemlítenünk, hogy ez énekhez
— Garzó barátunk felkérése folytán — Kálmán F. lelkész úr dallamot szerzett, azon zenei elvek figyelembe tartása mellett, a me-
lyeknek ő ismert képviselője. Ez énekben tehát a dallam és a tartalom annyira összhangban állanak, hogy a szöveg és a dallam együtt
alkotnak egy teljesen bevezetett egészet. S a mi kiválóan érdekes, Gladischefszky K. budapesti lelkész barátunk, e női karra alkalma-
zott éneket a „Bethesdában“ már be is tanította, melyet a derék nővérek énekkara, az „emmausi“ alkalomból be is mutatott a hívő
közönségnek. Egyébként maga a díszesen kiállított ének is nemesak a „Bethesda“ imatermében van díszes rájámban falra függesztve,
— de sokszorosított is miniatüre kiadásban az intézeti előjáróság által, mely ma már mint „tractatus“ ez intézet javára pénzért is
megszerezhető. Ajánljuk lelkésztársaink buzgó figyelmébe, mint oly történelmi adalékot, melyből a diakonissa-intézmény teljes jelen-
tősége tisztán megérthető. Szerkesztő.

tése van hátra csupán, úgyhogy egy pár hét múlva ott fog fent ragyogni csinos kis tornyunkon annak szép jelvénye, díszje, koronája, hogy messze vidékre ragyogtassa kicsiny gyülekezetemnek az Ur háza iránti lángoló szeretetét.

Tudósításom nem lenne teljes, ha meg nem emlékezném még azon szép tényről, melynek tanúja valék a legközelebb tartott egyházközségi gyűlésünkön. Látja ez a nehány, többnyire szegény család, hogy a kegyes jöltevők áldozata és az ő kitaró munkásságuk folytán a régi, düledező fatorony s nád-dal fedett kis elhagyatott imaház helyett, oly Istenhez méltó hajlékot emel, a lelkesedés eme szép napjait nem akarván tétlenül elszalasztani, elhatározta a nevezett gyűlésen, hogy a jelenlegi régi harang helyett, vagy a mellé egy nagyobb, 250 forint költséggel öntetni fog. A költség előállítását pedig nem kivetés, hanem önkéntes adakozással határozták fedezni. Úgyhogy az alulírt lelkész által szerkesztett aláírási íven a gyűlésen jelen volt tagok e célra több mint 48 forintot írtak alá, s ma már harangalapunk felül áll 75 forinton, s ki lett a gyűlésben mondva, hogy ha valami rendkívüli elemi csapás nem sújtaná határunkat, még az őszre fedezni fogja az összes harangköltségeket az egyház, akkor, a midőn ez évben a templomépítés körül több mint 250 forint értékű fuvart, kézi napszámot, 500 forintot meghaladó költséget stb. teljesít. Melynek aztán azon örvendetes eredménye lesz, hogy a 60-as évek óta gyűjtögetett s kamatoztatott templomalapi 3600 forintunkból, a nyert közalapi áldásos tőkesegélyvel együtt, egy 6000 forintot meghaladó templomot s tornyot fog építtetni egyházunk, méltó dícséretére kitűnő esperesünknek, nt. Széll Kálmán úrnak, kiknek érdemei — templomépítésünk körül — elévülhetetlenek.

Ezekben fényeskedik jelenleg az én kicsiny nyájam. — Megírtam pedig közleményemet azért, hogy mások is lássák a mi jócselekedeteinket s dicsőítsék a mennyei Atyát.

Kiss György,
ev. reform. lelkész.

K ü l f ö l d.

A Kálvin városából.

Genf, 1891. április 20.)*

Régóta készülök már e becses lapok hasábjain elmondani egyet-mást az itteni egyházi dolgokról, szokásokról. De látom, tudom, mennyire el van foglalva állandóan, az enyémmel érdekesebb és fontosabb közlendőkkel. Ez hagyatta velem eddig könnyen e tudósítást, melynek — én e miatt — iparkodni fogok most is minél rövidebb határt szabni.

Legkíváncsiabb tárgy volna természetesen az itteni két református teológiáról adnom egy kis összevetést. Hogy a régi egyetem nagy multja iránti nagy érzéketlenséggel mikép hajtotta meg lassanként lobogóját a rationalismus előtt, s a genfi hithűség mikép teremtette meg ekkor (1831.) az „Oratoire“-t, mely azóta folyvást izmosodva, ma kétségbevonhatlanul, s versenytárs nélküli első francia semináriuma felekezetünknek.

E tárgyba azonban belemélyedni nyomósabb toll kellene az enyémmel.

Tény, hogy az egyetemi „kálvinista“ theologia ma tulajdonkép inkább unitárius, mint kálvinista. De az is tény,

*) Ez érdekes cikk derék írója, mint nem rég közöltük, visszatért már Genfből. Sorait eddig térszúke miatt nem közölhattük. Szerk.

hogy valami kapósnak a világerő sem lehetne mondani. Az előző években pl. volt egy olyan semestere, melyben az egyetemi összes theologusok száma 2-re (mond két-tőre) rúgott. Most ez a szám 13-ra emelkedett ugyan, de ezzel szemben az Oratoire nak hatszor ennyi van.

Az megint Genfre és általában a kis Svájcra jellemző, hogy hosszabb éveken át akad csak egy-egy pár idevaló hallgatója az egyetemnek (természetes, csak a theologiai fakultásról szólva).

A szakadás — fájdalom — az egyházközségben, a hívek között is megvan. Vannak „liberálisok“ és vannak „orthodoxok“ . . .

Mint érdekes dolgot említem meg, hogy a vasárnapi istentiszteletek Genfben télen-nyáron 10 órakor kezdődnek. Sőt némely templomban 11 órakor. S ezen kívül vasárnap est énként is hol egyik, hol másik templomban van rendes istentisztelet.

S a templomok mindig megtelnek, bármelyik árnyalathoz tartozzék is a szónok. Általában az egyházi ügyek iránt több rokonszenvet, melegebb érdeklődést lát az ember mindenütt, minden téren, mint minálunk. Nem is szólva a családi élet vallásosságáról, tehát a tulajdonképeni gyakorlati vallásosságról, mely szinte az ősi patriarchális kort tükrözi vissza előttünk.

De hadd térjek arra a tárgyra, a melyről tulajdonkép szólni akarok.

A napokban egy nagyszabású temetést néztem itt végig. Revillod, az Egyiptomban elhalt dúsgazdag tudós temetése volt, ki tudvalevőleg Genf városát tette milliókra menő vagyonának örökösévé. Régi dolog, hogy mi magyarok roppant fényvel tudunk — temetni. Talán azért is a lehető legélesebb ellentét erejével hatott rám mindaz, a mit láttam. Elannyira, hogy szinte ridegnek találtam azt, legalább az első benyomásként. Egy pap beszéde, rövid imádsága. Egy két-lovas, egyszerű gyászkocsi, követve három, négy zárt bérkocsitól. Ennyiből állt az egész nagy, ünnepélyes temetés. Egy pár ezernyi néptömeg ott állongott az igaz, a „menet“ elindultáig. De azontúl ment mindenki a maga dolga után. S a gyászkocsit gyalog — a temetkező intézet fekete mezű szolgálói kivül — senkisémet követte, a minthogy ez itt egyáltalán nem is szokás.

Nálunk a temetkezési szokásokat, azt hiszem, a legközelebbi zsinatunk gyökeres reform alá fogja vetni, ha sok rossz szokással nem is bír mindjárt, rendeleti úton.

A föntebbiekben csak azt mondtam el, a mit láttam. — Hogy a tárgyról biztos képet adhassak, egy a lehető legilletékesebb forrás után mondok még el egyet-más ide vonatkozó dolgot.

A család, ha csak teheti, egy rövidke gyászjelentést itt is ad ki, a rokonok és ismerősök számára. A temetés — természetesen — itt is harmadnapra van. Vagyis a halálesettől legalább 48 óra elteltével. Még pedig vagy pappal, vagy pap nélkül, — kántorról, énekesekről meg egyáltalán szó sincs.

Ha pappal van a temetés, — a minthogy a legtöbb esetben úgy is van, — az illető lelkész egy rövid vigasztaló beszédet tart, s utána a gyászolókkal együtt egy imádságot mond a koporsó fölött. Templomba a halottat sohasem viszik, annál kevésbé állítják pedig, mint nálunk akár esik, akár fagy, ki az udvar közepére. Az egész szertartás bent, a családnak arra legalkalmasabb szobájában történik (Genfben a szegényebb osztály lakásainál is ott szerepel mindenütt a „szalon“. A mi

különben a mi népünknel is megvan, csak hogy ott — nem valami szerencsés ellentéttel — „tisztá-szobá“-nak hívják).

A mi nagy koszorú özönünknek híre sincs. A helyett a rokonok és tisztelők eleve virággal ékesítik fel — tőlük telhetőleg — a ravatalt. A mi bizonyosan nem csak ízlésesebb, hanem — hogy egy ideillő szavat találjak — szélszerűbb is.

A „siratók“, hála Istennek, nálunk is kezdenek már lassan-lassan kihalni. Itt még a részvét-nyilvánításoktól is megkímélik a gyászolókat; a mit, ki sem tudom mondani, mennyire helyeslek. Egy nagyon nagy kegyelmével dícsérek itt el a gondviselő jó Istennek, de én meg sohasem álltam, a felebaráti részvéten kívül, koporsó mellett. Hanem, azt hiszem, az igaz fájdalom — mint a Rákhelé — szinte dúslakodni akar ilyenkor abban a rászakadó teherben, melyet úgy sem könnyíthetnek meg semmiféle részvét-nyilatkozatok. Ilyenkor idegenekkel, sorba szóba állni nem enyhülésnek, de a legnagyobb kínna képzelek minden kínok közt a világon.

S az itteni szokást főként ebben találok mintaszerűnek. Csak a családtagok, csak a legszorosabban vett rokonok vannak együtt. A többi rokonság, a barátok, a tisztelők, szóval a résztvevők serege itt is megjelenik, de csak kívül, az utcán áll kétfelől sorfalat, míg elindul a gyászmenet, mely ismétlem, nem áll másból, mint a legközelebbi családtagokból, a temetkezési intézet egy-két zártkocsiján. A temetőbe a lelkész nem megy soha.

Ennyiben mondtam el, azt hiszem, mindent a genfi — látható mennyire puritán — temetkezési szokásokra vonatkozólag.

Reflexiókat fűzni hozzá, a miket a mi százfélé húzó, s bizony alapos átalakításra váró szokásaink szinte kihívnának, nem akarok. Illetékes se vagyok rá. Csak azt szeretném, hogy — ha már egyáltalán temetnünk kell — a sok felesleges salangból nálunk is lemetélhetnénk valamit.

Szabolcska Mihály.

Irodalom.

Magyar gyermekjáték-gyűjtemény. Szerkesztette Dr. Kiss Áron. Budapest. 1891. Kiadja Hornyánszky Viktor. Ára 3 forint.

Mult évi 31. számunkban részletes prospectusát közöltük e műnek, mely most 518 lapra terjedő nagy kötetben előttünk fekszik.

E művet az 1883-ban tartott országos tanító gyűlés megbízásából írta a tisztelt nevű szerző azon elvek alapján, hogy 1) a játékoknak s az esetleg velük járó daloknak a magyar nemzeti nevelés szolgálatában kell állaniok, s ezért a játékokban a magyar jelleg megóvandó; 2) a gyermekek játékaival s ezek dallamaival a haza minden vidékén összegyűjtendők. A mű előszavában elmondja a szerző, hogy mint gyűlt az anyag e munka írásához; jelzi, hogy az összekerült anyag világosítása és a mutatkozó hézagok pótlása végett, mely nyomtatásban megjelent, vagy kéziratban levő gyűjteményeket használt föl, mint kellett kiválogatnia a kötet számára összekerült ugyanazon játékokat, vagy azoknak egymástól alig különböző változatait; mint tett félre egész kötetekre menő játékokat, valamint az idegen ajkú honfitársak (németek, ruthének, tótok) között gyűjtött, s a kiseddévők útján hozzánk került idegen, de magyar szövegű játékokat is.

Legszélszerűbbnek tartjuk, ha az előszóból, a mű szellemének, tartalmának minél jobban megismerhetése céljából közöljük a következő, magában véve is igen érdekes részletet.

„A megtartott anyag rendezésénél a gyermek fejlődését vettem alapul, azaz úgy soroztam az egyes játékokat egymás után, a mint azok játszásába a gyermek egymás után, vagy egymás mellett belenő. Először a felnőttek játszanak a kicsinyekkel, azután ők maguk is kezdenek játszani; különösen érdeklik őket mindjárt az állatok; azokra kiabálnak, vagy azokat édesgetik; majd az esőben, sárban áznak, fáznak, vagy a napot kérik, hogy adjon nekik meleget. Szóval a természet egyenes hatása alatt, magukat attól megkülönböztetni alig bírva, a természettel foglalkoznak. E bajmoldások mellett s után következnek aztán a játékok. De mielőtt játszanának, pártokra kell felekezni; ezt elősegítik a kiolvasások; ezeket tehát a tulajdonképi játékok eleibe tettem. A játékok közt is az úgynevezett beszélő állatokkal való játszás van legelőbb; azután a különböző mozgó és tánczosjátékok, a körtáncz számos fajtája s a lánczjátékok; majd a hídjátékok gyönyörű darabjai, a lakadalmas játékok s az ünnepekre vonatkozó darabok; végül egy rakás olyan játék, melyekhez bizonyos eszközök kellenek. Az egyes játékoknak rendesen számos változatát vettem fel. E változatok, ha tartalomra nem különböznek is, különböznek kifejezésekre, különböznek összeállításra vagy dallamra nézve, s igen alkalmasak arra, hogy kellő tanulmány után az eredeti alak visszaállítására, s úgy nyelvészeti, mint néprajzi vizsgálatokra alapul szolgálhassanak. A helyesírással szerettem volna a tájszólásokat visszatükröztetni, de ez a gyűjtés természeténél fogva lehetetlen volt. Ott azonban, a hol a hangsúly vagy a dallam úgy kívánta, és ez módomban volt, nem idegenkedtem a népies kiejtés lehető utánzásától sem. A dallamok a játékokkal együtt küldettek be; azokat Bartalus István ismert zenetudósunk nézte át és Sztankó Béla s. zenetanár úr rendezte sajtó alá. Ugy nekik, mint Hermann Antal, Király Pál és Öreg János tisztelt barátainak, kik tanácsaikkal támogattak, s tanítványaimnak, kik az egyes darabokat leírogatták, e helyen is kötelességemnek tartom köszönetet mondani. Meg vagyok győződve, hogy nemcsak szalmakazal az, a mit nyújtok. A ki keresni akar, fog e gyűjteményben találni magot, sőt kalászt is. Más nemzeteknek ilyenmű gyűjteményeivel a miénk is kiállja a versenyt. Mindenesetre van most már egy mű, mely az eddigi gyűjtéseket lehető teljességgel magában foglalja s alapul szolgálhat a további gyűjtéseknek és tanulmányoknak. Mint előfzetési felhívásomban is említettem, könyvem csak gyűjtemény, s az egyes iskola-fajták számára való paedagogiai feldolgozás az illető iskola-fajták paedagogusaira maradt. A kiadás természetesen nagy nehézséggel járt, s ha e gyűjtemény bír valami érdemmel, nagy része van abban Hornyánszky Viktor úrnak is, a ki a legnagyobb áldozatkészséggel vállalkozott e nagy költséggel járó mű kiadására. Itt meg kell említenem azt is, hogy e műnek a mennyiben jövedelme lesz, az fele részben a kiadót és fele részben a Magyar Tanítók Árvaházát illeti.“

A munka különben három fő szakaszra oszlik. Az első szakaszban a felnőttek játékaival vannak ölbéli gyermekekkel; a második szakaszban a legkülönbözőbb játékoknál használható mondókák. Legrészletesebb a harmadik szakasz, a mely az 57 laptól végig rengeteg sokféle játékot tartalmaz. A munka végén egy szótár s ezután jegyzetek állanak.

Dr. Kiss Áron megbecsülhetetlen szolgálatot tett a hazai gyermeknevelés ügyének, midőn e művét óriási utánjárással

és bámulatos türelmü lelkiismeretességgel összeállította. — Megvan e könyvnek a maga nagy nyelvészeti jelentősége is, s nem mellőzhető az egyetlen igazi paedagogus könyvtárában sem.

Ajánljuk e nagy értékű munkát a lelkész és tanító urak, a kisdudovodákban működő férfiak és nők, a kisdudok nevelése iránt érdeklődő tanügy-barátok s mindezek által a szülők jóakarató figyelmébe.

Csiky Lajos.

„Jézushoz Hívogatás” cím alatt kiadok, ha Isten is úgy akarandja, még e hónapban egy, házi olvasmánynak számt, vallásosságra hívó, serkentő, gyülekezeti életünk élesztését, erősítését célzó dolgozatot, mely az általában mindenkit Jézushoz hívó „Bevezető rész” után megfelel az olvasóban feltámadható ezen három kérdésre: I. Miért menjek én Jézushoz? II. Ki az a Jézus? és III. Hogy menjek, hogy térjek én Jézushoz? a Szaladítóhoz, az Idvezítőhöz, a ki nélkül senki igazán boldog nem lehet, senki az Atyához nem mehet. Igyekszik ezen kis munka, Jézus ezen szavai alapján: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan!” (Máté XI. 28—30.) meggyőzni a kicsinyeket és a nagyokat, a hitetleneket, a kételkedőket, a lágyemeleket, a tévelygőket, a többé-kevésbé bűnösöket, a tudatlanokat és a tudósokat, a szegényeket és a gazdagokat, szóval mindeneket a felől, hogy az Élet, Ut és Igazság, az Isten Igéje, a Világ világossága, az Idvezítő Jézus nélkül senki boldog nem lehet, igazi tökéletességre, idvességre nem juthat, mert: „nincsen senkiben másban idvesség, mert nem is adatott emberek között ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk”. (Csel. IV. 12.). Ajánlja ezen dolgozatot az, hogy egy hasontartalmú angol és holland munka, honnan ezt dolgoztam, több ezer példányban való nagy és áldásos elterjedésnek örvendett. Hogy nálunk is megjelenhessen és gyülekezeteinkben, magyar református népünk minden rétegeiben, még a legelhagyatottabbak, a legszegényebbek közt is terjedhessen ezen mindenkor szükséges, vallásosságra serkentő, tanító, biztató, vigasztaló házi olvasmány: azért kérem teljes tisztelettel a „Debr. Protestáns Lap” vallásunkért, egyházunkért lelkesülni s áldozni tudó igen tisztelt olvasóit: kegyeskedjenek ezen dolgozatot gyülekezeteinkben barátaik, ismerőseik s a nép között minél szélesebb körben szívesen ajánló szavakkal, s ha kell, pár krajczárnyi áldozattal ismertetni, terjeszteni, gyülekezeti, egyházi áldásos munkás hitéletünk élesztésére, Istennek dicsőségére. Ha ezen minden napra szükséges figyelmeztető, serkentő, hitébresztő szózat vagy munka egyházainkban csak egy templom, egyház, vallás iránt közönyös, csak egy kételkedő, tévelygő, alvó lelket, élő halottat ébreszt is fel igaz istenfélelemre és nyert meg a hitbuzgó egyházas idvességes életnek, és ha jövedelméből szándékom szerint csak pár forintot fordíthatok is jótékony célra, helyi templomi szükséglet fedezésére, akkor munkám nem lesz haszontalan, nem lesz céltalan. — Terjedelme lesz 6—7 nyomtatott ív kis kiadásban. Ára 25 krajczár. Megrendelhető és kapható nálam Okányban. Minél több szíves megrendelést és előfizetést kérve, a mélyen tisztelt olvasókra Isten kegyelmét kívánva, vagyok teljes tisztelettel

Okány (Biharmegye), 1891. junius 10.

Dávid Gyula,
ev. ref. segédlelkész.

Különfélék.

Hátrálékos követelésünk lefizetésére vonatkozó felhívásunknak a kitűzött időre alig volt valami eredménye. Most már postai megbízó leveleket küldünk szét. Nem képzeljük, hogy legyen egyházi lapot olvasó egyén, a ki ez utolsó megkeresést visszaütasítsa. Rendes lapjاراتóinkat tisztelettel kérjük fel, hogy a netalán hátralevő első félévi díjat szíveskedjenek beküldeni, illetve a küszöbön levő II-ik félévre méltóztassanak előfizetni. A kiadó-hivatal.

Tanárválasztás Sárospatakon. Mint egy hozzánk intézett levélből értesülünk, a tiszáninneni egyházkerület legközelebb tartott közgyűlésén néhai Emődi Dániel helyére nagy szavazattöbbséggel három pályázó közül (egy visszalépett) Dr. Barta Béla eperjesi jogtanár választatott meg. Őszintén örvendünk kedves barátunk megválasztatásának. Benne a sárospataki jogakadémia egy minden tekintetben kitűnő tanerőt, kiváló tehetségű és szorgalmú író, az egyháznak legszentebb életérdekein szeretettel esüggő férfiút nyert meg tagjai közé. Isten segítse őt nemcsak működésében! A közgyűlés egyéb tárgyairól is közelebb egy cikkben megemlékezünk.

A szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium fentartó testülete 1891. július 1-én — szerdán — délelőtt 10 órakor a tanásteremben rendes ülést tart, melyre címzett tisztelettel meghívja Szatmár, 1891. jun. 16. az igazgató-tanács. Tár g y a k : 1. Igazgató jelentése az intézet szellemi állapotáról. 2. Pénztáros 1889—90. évi számadásának megvizsgálása és az intézet anyagi állapotáról igazgató-tanács határozata. 3. A próbaéves tanárok állandósítása. 4. A németnyelvi tanszéknek választás útján leendő betöltése. 5. Felterjesztés a VIII-ik osztály nyilvánossági jogára és érettségi vizsgálat tartására vonatkozólag. 6. Igazgató-tanács határozatának felterjesztése a görög nyelvet illetőleg. 7. Az állami tankerületi főigazgató látogatása alkalmával felvett jegyzőkönyv felterjesztése.

Számadás a Magyar Prot. Irodalmi Társaság részére hozzánk bejött pénzekről. Szigeti Elek m.-keresztési lelkész úr, alább közlendő levele értelmében t. Ertsey Dezső úr részéről 10 frtot küldött be. — Gavallér János ibrányi h. lelkész úr pedig 5 frt 50 krt küld be, mint a mely összeget a püspöki körlevél hatása alatt egyházának presbyteriuma a M. Pr. I. T. segélyezésére „conferált”. Bejött eddig hozzánk 199 frt 13 kr. — Ezen kívül közöljük, hogy Nánássy Imre mező-telki lelkész úr hozzánk küldött levelező lapján tudatja, hogy egyházközsége a Társaság pártoló tagjai, ő maga pedig rendes tagjai közé lépett. Hozzá intézett kérdésére tudatjuk vele, hogy a Társaság titkára, Kenessey Béla theol. tanár úr e jelentkezéseket tudomásul veszi 1 pontból s a járulékokat mielőbb nála kell lefizetni (Budapest, IX. Csepel-rakpart 7. sz., II. em. 9. ajtó), mint mi is hozzá küldjük be a lapunkhoz küldött pénzeket. — Havas Gyula m.-szalkai ev. ref. hely. lelkész úr f. hó 9-én kelt magánlevelében tudatja velünk, hogy a máté-szalkai ev. ref. egyház a Társaság rendes tagjává lett 3 évi időtartammal. — „Van szerencsém közzététel végett tudatni, hogy a mező-keresztési ev. ref. egyháztanács, a „M. Pr. I. T.” részére, főtiszt. és mélt. Püspök úr felhívó szózatára, három év alatt fizetendő 30 forintot ajánlott és szava-

zott meg, melyből az első évi részletet, 10 frtot, a nagytsit. egyházlátogatóság rendeltetési helyre juttatás végett felvette. Továbbá egyházi főgondnok tekintetes Ertsey Dezső járási főszolgabíró úr, a maga részéről egyszermindenkorra 10 frtot ajánlott, a mit postaútványnon küldeni szerencsém van; és végül alólírott évi 6 frttal rendes tagul jelentkezem, s az összeget, annak idején beküldendöm. Mező-Keresztes, 1891. jun. 16. Szigeti Elek, ev. ref. lelkész. — „Tiszteletteljesen tudatom, miszerint a M. Pr. I. T. tagjai sorába Konyárról a következők léptek be: ev. ref. egyház és alólírott rendes tagul évi hat-hat forinttal, Tripsó János, Albrt László, Bertalan Imre s Báthory István tanító urak pedig pártoló tagokul évi három-három forinttal; mely összeget szeptember elsejére a kívánt helyre eljuttatok. Konyáron, 1891. jun. 17. Szólnoky Gerzson, ev. ref. időközi lelkész“.

A magyarországi egyházak Amerikában. Az amerikai Ohio államban Cleveland-ben megjelenő „Reformirte Kirchenzeitung“ ez évi május 12-iki száma jól írt cikket közöl „Magyarországból“ G. J. (Jurányi Gusztáv clevelandi magyar ref. missziói lelkész) tollából. Távol földön élő derék hazánkfia megemlékezik e cikkben a heidelbergi káté új fordításáról, az unitárius egyház budapesti templomépületében levő sör- és kávéházról, Prot. Irod. Társaságunk működéséről, a Szent István napi nemzeti ünnepről, az esztergomi primási széknél Budapestre áthelyezéséről, a hatodik egyházkerület kiszakítására élező mozgalomról s végre a nyereségek-ügyéről. Érdekes pontja a cikknek, hogy a hatodik egyházkerületet a cikkíró nézete szerint a békésbánati egyházmegyéből és a dunamelléki egyházker. baranyi-bácsi egyházmegyéjéből kellene dél-magyarországi egyházkerület név alatt megalkotni. Melegen üdvözljük egyházunk ügyeinek ama messze világban élő lelkes apostolát.

Haláleset. Őszinte részvétellel vettük a következő tudósítást. „Az egyházkerületi közgyűlések alkalmából is igen jól ismert Ferge József, n.-bereg-i ev. ref. lelképásztor, folyó junius hó 19-én hosszas szenvedés után meghalt. Temetése junius 21-én délután ment végbe. A végtisztesség megadására nagy tömeg gyűlt össze, főleg a lelképásztori kar sietett a kegyelet adóját az érdem előtt lerakni, 25 rendes lelkészt számoltam meg, pedig vasárnap és igazán visszariasztó idő volt. A számos koszorú között helyet foglalt az egyházmegye díszes koszorúja is. A temetési szertartás a fenyegető eső miatt a templomban tartatott. Imádságot mondott nt. Peterdy Károly esperes. Beszédet Sütő Kálmán főjegyző és tanácsbíró. A sírnál beszélt és imádkozott Vígvári Endre helybeli káplán“. A családi gyászjelentés szerint Özv. Ferge Józsefné szül. Bereczky Terézia és gyámleánya Ferge Amália a maguk s a kiterjedt rokonság nevében fájdalomtól sajgó szívvel jelentik a legjobb férj, gyámtya s hű rokonnak, tisztelendő Ferge József n.-bereg-i ev. ref. lelkész, egyházmegyei tanácsbíró és tanügyi bizottsági elnök, megyei bizottsági tagnak, f. é. juniushó 19-én d. u. 4 órakor hosszas szenvedés után, életének 62-ik évében, boldog házasságának 34-ik évében történt gyászos elhunytát. Legyen áldott az egyház hű szolgájának emlékezete! Béke poraira.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Csiky Lajos.

Pályázati hirdetés

a szatmári ev. ref. egyházmegyébe kebeleztett fülöpösi ev. ref. lelkész-tanítói állomásra.

Évi jövedelme, mely búzából, földhaszonból, szénnaváltságból, tűzi fából, szolgálmányokból és stólából áll, egyházmegyei becslés szerint, a kettős szolgálatért 530 frtot tesz.

A pályázati felszerelt kérvényeket nt. Kiss Áron esperes úrhoz, folyó év július 7-ikéig beküldendők.

Kelt Debreczenben, 1891. junius 18-ik napján.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat tanári állásra.

A b.-somogyi ev. ref. egyházmegye csurgói főgymnasiumában egy class. philol. tanszék, melyhez a görög és latin nyelv tanítása egyaránt hozzá van kötve, megüresülván, betöltésére pályázat nyitattik.

Javadalma e tanszéknek: 850 frtnyi évi fizetés, 50 frt ötödéves pótlék, az összeg négyszerese elére-ség, s szabad lakás, vagy a helyett 300 frt lakbér.

Ha az intézet részére kérelmezett s részben már is folyósítva levő államsegély iránt megkötötték a szerződés: a törzsfizetés 1100 frt, 50 frt ötödéves pótlék, a lakbér pedig 200 frt leend.

Pályázók, kik csak prot. vallásúak lehetnek, kérvényeiket, rövid életrajz kíséretében, s korukat, állapotukat, végzett tanulmányaikat, képesíttségüket, erkölcsiségüket, eddigi szolgálatuk minőségét, védkötelezettségi viszonyukat s testi épségüket igazoló okmányaikkal felszerelten, alulírotthoz küldjék. Beküldési határidő jövő július hó 20-ika.

A megválasztott, ki megválasztatásával a tanári nyugdíjintézetnek is köteles és jogos tagjává lesz, állását a jövő tanév kezdetén, szakjába vágó értekezéssel, melyet azonban a következő tanévre is, a mikor — feltéve, hogy első éve, mely próba év lesz, kellő sikert mutat fel — állandósíttatni fog, halaszt-hat, tartozik elfoglalni.

Csak oly pályázó, ki már is mint okleveles rendes tanár működik, várhatja, ha őt éri a választás, az azonnali állandósítást. Oly pályázó ellenben, ki nek még tanári oklevele sines, egy év múlva is, csak ha ezt addig megszerzi, számíthat arra; máskülönben, a legjobb esetben is, csak mint ideiglenesen alkalmazott maradhat állásán azon kedvezmény határáig, melyet köznevelési és közoktatási szervezetünk 97-ik §-a engedélyez.

Csurgó — Somogy — 1891. junius 15.

Verbay István

1--3

evang. reform. lelkész,
a gymnasium igazg. tanácsának elnöke.

Pályázat

a karezagai ev. ref. IV. osztályú gymnasiumban üresedésbe jött tanári állomásra, melylyel a természetrajz és földrajz tanítása van egybekötve heti 18 órán.

Javadalmazás: 800, azaz nyolczszáz forint és 100 frt lakbér, évnegyedenként előre fizetve egyenlő részletekben.

Pályázat csak ev. ref. vallásúaknak nyitattik.

A teljesen felszerelt folyamodványok, melyekhez életkor, vallás, végzett tanulmány, eddigi hivataloskodásról és hadkötelezettségi viszonyról szóló okmányok esatolandók, — az igazgató-tanács elnökéhez ez évi július hó 10-ig beküldendők.

Ha okleveles tanár választat k, azonnal állandósíttatni fog; ha nem okleveles tanár választatnék meg, két év alatt tanári oklevelet tartozik szerezni s csak azután fog állandósíttatni.

A megválasztott tanár a tiszántúli ev. ref. tanári nyug- és gyámintézetnek kötelezett tagja.

Az állomás 1891. évi szept. 1-én foglalandó el.

Karezag, 1891. június 24.

Hajnal Elek,
ig. tan. elnök.

1—2

Pályázat

A földesi (Hajdú vármegye) ev. ref. egyház egyik tanítói állása előléptetés folytán megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Kötelesség: a leányiskolák 1-ső osztályának a vezetése. Tanítványok száma 50—70-ig.

Fizetés: 1. Lakás, melyhez udvar, kert, kamara, pincze s istálló van kapcsolva a leányiskola épületében. 2. Kétszáz, 200 o. é. forint készpénz az egyház pénztárából évnegyedenként fizetve, mely összeg egy próbaév utáni állandósítástól számított három, — illetve 6 év elteltével ötven, illetve egyszáz o. é. forint korpótlékkal háromszáz, 300 o. é. forintra emeltetik. 3. Kenyérnek való kétszeres búza: huszonnyolcz, 28 hektoliter és 80 liter. 4. Tiszta búza: két, 2 hektoliter és 50 liter. 5. Árpa: hét, 7 hektoliter és 55 liter. 6. Szántó föld 1400 □ ölével: 3, azaz három hold (évi bérértéke 50, ötven forint) két darabban, melyet a tanító műveltet, adóját az egyház fizeti. 7. Minden tanítványtól egy nyári csirke.

Pályázatok alólírthoz adandók be. Pályázati határidő jul. 15. Okleveles tanítónök is pályázhatnak.

Földes, 1891. június 22.

Eröss Lajos,
ev. ref. lelkész.

Pályázati hirdetmény.

A *kisujszállási* ev. ref. hat osztályú gymnasiumban egy rendes tanári állásra, a melylyel a classica philologia (görög-latin) vagy esetleg a latin-magyar nyelv tanítása leerd egybekötve, pályázat hirdettetik. A classica philologián, vagy az esetleg megjelölt tantárgyon kívül köteles a megválasztott 24 óra számig más rokon tárgyak tanítására is.

Csak ev. ref. vallásúak pályázhatnak, okleveles tanár előnyben részesül s állandósítása felett az egyház-tanács egy évi működés után fog határozni. Oklevéllel nem bíró tanárjelölt, a kire nézve az első év szintén próba év leerd, megválasztásától számítva két éven belül oklevelet tartozik szerezni. A megválasztott és állandósított tanár a tanári nyug- és gyámintézetnek kötelezett tagja.

Évi javadalmazás okleveles tanárnak 800 frt fizetés és 100 frt lakbér, nem okleveles tanárnak 600 frt fizetés és 100 frt lakbér.

Pályázók oklevéllel, keresztlevéllel, eddigi szolgálatukról szóló bizonyítványaikkal, — egyetemi indexxel, — hadmentességi vagy katonai szolgálataikat és testi épségüket igazoló orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvényüket alulírott igazgató tanácsi elnökhöz legkésőbb július hó 15-ig küldjék be.

A megválasztott f. évi szeptember hó 1-ső napján tartozik hivatalát elfoglalni.

Kisujszállás, 1891. június 14.

Gulyás Lajos,
igazgató tanácsi elnök.

2—2

Pályázati hirdetés.

A domahidai egyház tanítói állomására pályázat hirdettetik.

Évi fizetés:

1. Tizenkét hold szántó föld három fordulóban.
2. Tizenhét és fél hold kaszáló rét, három hold közös legelő.
3. Tíz köből kétszeres búza s ehhez járuló 4 forint garaspénz.
4. 800 kéve nád.
5. Gyermekektől 1 forint, 1 véka csős tengeri, 1 csirke.
6. Tisztességes két szobából álló lakhely.

Pályázók kérvényeiket s eddigi szolgálatukról szóló bizonyítványaikat július hó 5-ig alulírotthoz küldjék be.

Domahida (Szatmárm.), u. p. N.-Károly, 1891. június 18.

Tukacs Albert,
ev. ref. lelkész.